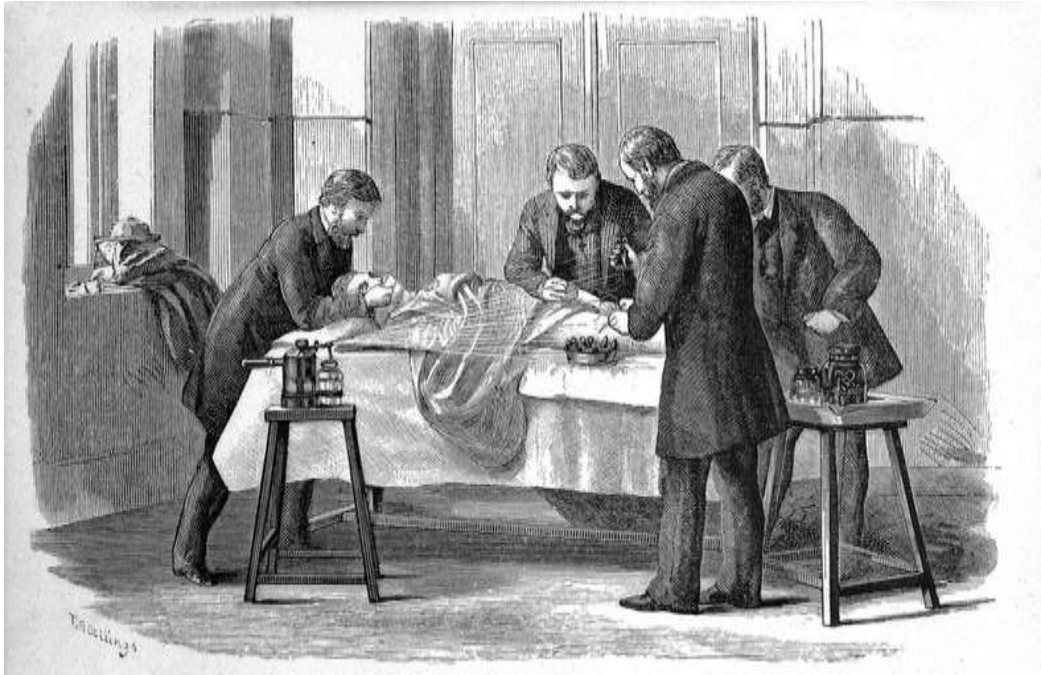

ТЕРНИСТИЙ ШЛЯХ АНТИСЕПТИКИ

Перші антисептичні методи зустрічаються в описах лікарів ще в далекій давнині. Так, ще Гіппократ стверджував, що чистота рук лікаря дуже важлива і використовував при лікуванні тільки кип'ячену дощову воду і вино.

В якості антисептичних засобів протягом багатьох століть використовували народні засоби: ромашку, полин, ладан, мирру, шипшину, сік алое, мед, цукор, сірку, сіль.

Розуміння цілей, методів антисептики і впровадження її в повсякденне життя почалось лише в середині XIX століття.

ПІСЛЯПОЛОГОВИЙ СЕПСИС

Велику роль у розвитку антисептики зіграв угорський акушер-гінеколог **Ігнац Земмельвейс**. Він звернув увагу на те, що у повітух смертельних випадків при пологах було менше, ніж в його лікарні. Він пояснював це тим, що вони приймали пологи в основному в здорових жінок, а в лікарні лікарі працювали як зі здоровими так і з хворими. Крім того, разом зі студентами в клініках практикувалися заняття в анатомічному театрі. Працюючи над цією проблемою, Земмельвейс запропонував лікарям обробляти руки хлорним вапном. Результат не змусив себе довго чекати: післяпологова летальність у лікарні внаслідок розвитку сепсису знизилася до 1%.

Але Ігнаца не підтримали, а звинуватили в образі: як можуть руки лікарів бути небезпечними і як може вбивати те, чого не видно.

Його помістили в психіатричну лікарню, де він, за іронією долі, помер від сепсису, поранивши палець під час операції. Його вклад в розвиток антисептики був визнаний тільки після відкриття Пастера.

ВІДКРИТТЯ ЛУЇ ПАСТЕРА

Один з найважливіших вкладів в розвиток антисептики і її широкого впровадження в життя зробив французький хімік і мікробіолог **Луї Пастер**. Вивчаючи хвороби вина, він науково довів, що причиною гниття є мікроорганізми з повітря і з навколишніх предметів.

А бродіння – це не хімічний процес, а біологічне явище – результат життєдіяльності цих мікроскопічних організмів. І якщо їх не видно, це не означає, що їх немає. Не дивлячись на те, що Луї Пастер не був лікарем, він чітко оцінив користь свого відкриття для медицини, зокрема, для хірургії, яка на той момент мала величезну смертність через інфекційні ускладнення. Звертаючись в 1878 р до Паризької академії хірургії він говорив:

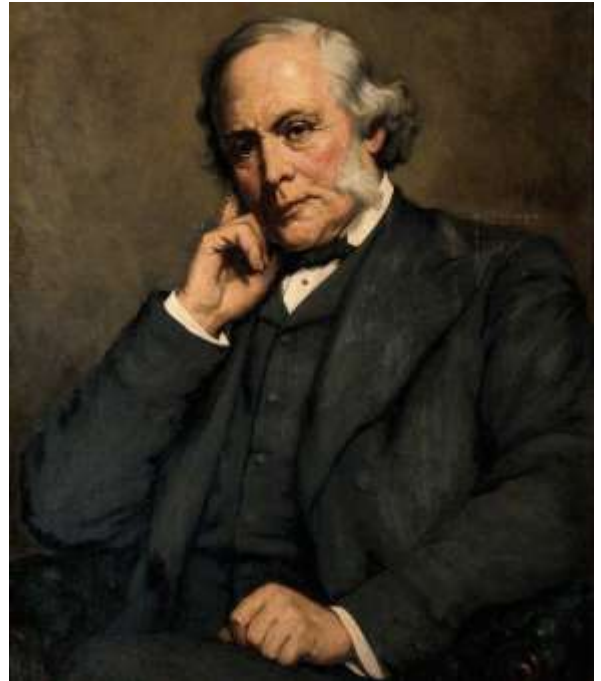

«Якби я мав честь бути хірургом, то, усвідомлюючи небезпеку, яку спричиняють зародки мікробів, перед кожною операцією я спершу б ретельно промивав руки, а потім тримав їх протягом секунди над полум'ям пальника. Корпію (прототип вати – ред.), бинти та губки я попередньо прогрівав би в сухому повітрі при температурі 130-150 градусів, я ніколи б не застосовував воду, не прокип'ятивши її».

ЗАСНОВНИК АНТИСЕПТИКИ

Читаючи багато книг по медицині, англійський хірург Джозеф Лістер зацікавився працею хіміка Пастера, який вважав, що мікроорганізми бояться хімічних речовин. У своїй роботі він також прийшов до висновку, що мікроорганізми потрапляють в організм хворого з рук хірурга і незабаром отримав

підтвердження своїх думок. У 1865 році під час обробки ран він почав використовувати карболову кислоту в якості антисептика і досяг значних успіхів. Пізніше він рекомендував всім використовувати її для обробки не тільки ран, а й повітря в операційній, рук хірурга, шовного і перев'язувального матеріалу, інструментів.

Визнання заслуг Лістера почалося після 1884 року, коли він став баронетом, а потім президентом Лондонського Королівського товариства з розвитку знань про природу. Саме його на сьогоднішній день вважають засновником антисептики.

Впровадження антисептики в хірургічну практику відноситься до фундаментальних досягнень медицини 19 століття.

РОЗДІЛЕННЯ ПОТОКІВ

У Росії одним із видатних хірургів того часу був **Микола Іванович Пірогов**.

Він чітко розумів роль мікроскопічних істот у розвитку ускладнень після операцій. Тому широко використовував у своїй практиці антисептичні засоби: нітрат срібла, хлорне вапно, винний і камфорний спирт.

Найважливіша заслуга Пірогова в області розвитку антисептики полягає в розробці стратегії організаційного вирішення проблеми хірургічних інфекцій. У госпіталях він виділяв «особливе відділення» для заразних хворих. У своїх роботах він **сформулював один з головних постулатів антисептики - принцип поділу потоків: «чисті» хворі - окремо**. За цим принципом організована робота медичних установ у всьому світі.

У сучасному світі знання про принципи антисептики зробили крок далеко вперед, проте вони все ж ґрунтуються на тих принципах, які розробили геніальні вчені минулих століть.

Стаття підготовлена за матеріалами:

https://aif.ru/society/history/ternistyuy_put_antiseptiki_ili_kogda_hirurgiya_byla_neropolyarna

